

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petsor térfogata 20 fillér. Nyilttér sora 50 fillér.</p>
---	---	--

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

Minden nap, minden hét meghozza a haladást, az előmenetelt Galiczia visszafoglalásában. Przemysl még el se felejtettük, máris Lembergbe került a sor és győzelmes szövetséges hadseregeinket óriási örömmel fogadta vissza Galiczia fővárosa, amely majdnem 10 hónap óta nyögte az orosz igát, amelyet a császár seregei annak idején „felszabadításnak” neveztek, de olyan felszabadítást még az ellenségének sem kíván a jólelkű ember, hanem a nép őszinte örömrivalgása, amelylyel a mi seregeinket fogadta, ez már igazán arra mutat, hogy itt rabságból felszabadultak ezrei örülnek az életüknek.

A dolog elég gyorsan ment. Junius 12-én indult meg Przemysl és Jaroslau környékéről az újabb offenzíva, amely csakhamar az orosz front áttörését eredményezte északon vagy 70 kilométer hosszú vonalon. Az itt üldözött orosz seregek Lubacov, Javorov, Magierov felé menekültek új állásokba a grodeki tavak vonalán. Szieniavától északkeletre pedig az egyik szárnyat átszorították a határon Tarnograd felé, onnan is a Tanew folyó mögé. Ezalatt Moszciskától délre is támadott másik hadseregünk és rövid idő alatt Grodekig üzte az ellenséget, a város nyugati részét is elfoglalva.

Az orosz főszereg a grodeki tavak és a Vereszycza folyócska mentén állott védelmi frontba, de már északon és délen is egy-egy helyen átnyomultak a mieink a védelmi vonalon. — Az ellenséges vezérlet a maga védelmére körültekintőleg megtette azt is, hogy dél felé biztosította magát újabb erősítésekkel a Dnyeszter vonal felől, hogy ott ideig-óráig föltartóztassa Linsingen szövetséges seregeit, mert különben egyszerre két oldalról szorult helyzetbe került volna. Együttal még Lengyelországból is segédesapatokkal erősítette meg magát, mert a régi csapatok igen megfogyatkoztak és demoralizáltak lettek. Kiterjedt a figyelme arra is, hogy bukovinai seregeinket újabb erők harcibavetésével megpróbálja visszaszorítani. Ez az utóbbi azonban nem sikerült, mert 8—10-szer megismételt támadásait rettentő veszteséggel verték vissza.

Nagy erőfeszítéseivel csak annyit ért el az orosz hadvezetés, hogy a Dnyeszter felől délre lassan, de biztosan haladó, Linsingen-féle szövetséges sereget egyenes útján Mikolajov—Zydacov felé egyelőre néhány napra megállította, de már Zuravnónál nem tudta őket a Dnyeszteren visszaszorítani, sem azt nem akadályozhatta meg, hogy bukovinai seregünk Nizniov és Zaleszcyki mellett átmenjen a Dnyeszteren és Besszarábiába is behatoltak csapataink.

Az orosz főszereg azonban hiába fedezte az oldalait a Dnyeszter felől nagy erőkkel, mert nem tudott megállni az egyenes, homloktámadások előtt, amelyekkel a mi seregeink előbb Janov felé áttörték a frontját, majd Grodekot elfoglalták és nyitva volt a fő lebergi út. — Együttal délre is átmentek a Vereszycza folyón és megkönnyítették a Dnyeszteren áthatoló seregünk helyzetét.

Még egy védelmi vonaluk volt az oroszoknak Lemberg előtt. A dombokon sánczerődítményeket készítettek s itt varták be az újabb rohamot, amely nem váratott soká magára.

Mig Mackensen főszerege Janovtól ostromolta a sánczokat és együttal szétvágta az orosz sereget, mert Zolkiev és Ravaruska felé üzte őket s Ravaruskát is elfoglalta: addig a Grodek felől támadó seregünk heves harcok után kiverte az oroszokat sánczaikból és junius 22-én bevonult Lembergbe, a rég nem látott galicziai fővárosba, a fölszabadult nép nagy örömére.

Lemberg tehát a miénk ismét, mint egy epizód gyanánt, mert a nagy lebergi ütközet még nem ért véget. Még nagy orosz seregek állanak Lemberg mögött és a Dnyeszter felé északra, amelyekre lehetőleg döntő csapást igyekeznek mérni a mi seregeink, mielőtt a kezeik közül kisiklanának. Ez most a további feladat. Mert nem elég az orosz Lembergbe, Galicziából kiverni, hanem úgy meg kell gyöngíteni, hogy ne birjon egyhamar visszajönni. — A politikai siker nagy, de a hadi sikert is teljessé, biztossá kell tenni.

Hogy ez miképpen és mikor történhetik meg, az hadvezetésünk dolga és láthattuk már az eddigiekből, hogy nagyon is gondja van arra, a mi az oroszok kiverésére és letörésére vezet. Galiczia után ott van Lengyelország, amelynek felét már elfoglaltuk és lebergi győzelmünk következtében már megint vonulnak vissza a Kielczen túl eső hegyekből a Visztula felé.

Lengyelországnak a Visztulán túl a Bugig terjedő része következne két kemény feladattal közben: Varsó és Ivanogrod várak ostromával. De ha ez a feladat is megoldást nyerne, már csak Brest-Litovsk és a Bug vonala állana előttünk és ezzel kiegyenesedve, sokkal rövidebb vonalon kellene az oroszokkal harcolni, mint eddig, a mi sok erőmegtakarítást jelentene más harcsteretek számára.

Lehet, hogy így lesz, lehet, hogy még egyszerűbb lesz a feladat a megvert ellenséget tönkre tenni. Nyugodtan hadvezetésünkre bízhatjuk.

Varsó körül a multkoriban voltak ütközetek s az orosz jelentések többet is panaszkodtak Osszoviecz bombázásáról és egyebekről. De pár nap óta Hindenburg felől nem jön újabb hír. Talán ismét elérkezik az ő ideje is, a mikor generalbasszus hangon beleszól majd a koncertbe.

Az olasz harcster is elcsendesedett pár nap óta, mert Plavánál egész olasz ezredek pusztultak el a támadásban. — Nagy veszteségük volt a Krn hegynél is, valamint Karinthia határán. — Tirolban nem is próbálkoztak komolyan, mert fölismerték, hogy az nagyon kemény dió. — És azok az olaszok, akiket föl akarnak szabadítani az ausztriai uralom alól, nagyon erősen tudtul adják a „testvéreknek,” hogy ők jobban érzik itt magukat és Olaszországot ellenségnek tekintik.

A francia harcztéren igen erős támadásokat intéznek a francia seregek. Most a Maas magaslatok és a Loretto magaslat körül támadnak nagy erővel, de nem sok sikerrel s úgy látják, hogy a németeknek új seregeik telnek arra a harcztérre is, a mi kétségbeejt a kimerült francziákat. Hullámszik a harc az erősítések, árkok körül, de hátha a németek áttörnek a vonalat egyszer, ki állítja meg őket?

Anglia hadianyagot gyárt és hajókat veszít, de ugylátszik, Portugáliát szegényt sikerült beugratni vagy egy hadtest erejéig. Ezt majd csak elbirjuk a többivel.

A Dardanelláknál nagy veszteségek érik az entente seregeit, nincs remény. A Kaukázusban is visszanyomta a török az orosz és Egyptom ellen is készül, de előbb vasutat épít a sivatagban, a hol Mózes járt hajdan a Sinai félszigeten.

Iskolai év végén.

Máskor is bizonyos ünnepi hangulat szállja meg az embereket így az iskolai esztendő végén, mert a gyermekek szellemi fejlődésén megnyilvánuló termés és aratás ilyenkor megmutatja az egész esztendő munkáját és törekvését a tanítók és tanítványok részéről. Ez bizony a gondos szülőknek nagy dolog, nem épen azokért a jelesekért vagy kitűnőkért, a miket sokszor egy kis tévedéssel vagy protegált jóakarattól is osztogathatnak, hanem azért, mert ők maguk meggyőződhetnek otthon arról, hogy mi a realitás, a valóság gyermekük tudásában.

Kevésbé gondos vagy gondatlan szülők is vannak, a kik nem törődnek ezzel, a kik megelégszenek vele, ha gyermekük valami módon kitűnőt vagy jelest hozott a bizonyítványban, ha a kedves gyermeket barátságos figyelemből vagy egyéb okok miatt szerepeltetik a vizsgán vagy ünnepélyen. De hogy igazán érdem szerint történt-e? azt nem is kérdezik, ezt

TÁRCZA.

A tavasz.

Tavaszi napsugár ragyog le a tájra,
Mindenütt fölébred a dalos madárka.
Vad virágok nyílnak erdőbe, mezőbe,
Mily lágyan suhan át egy-egy kis szellőcske.

Zöldellő bokrok közt röpköd a kis madár,
Ifjú legény és lány itt-ott dalolva jár.
A gulya kolompja hallatszik a tanyáról
S estharang csöngése kis falu tornyából.

Mily szép is a tavasz, mily gyönyörű minden,
Mennyi édes emlék fölujul szívünkben,
Aranyos gyerekkor, ifjúságunk gyöngye,
Ugy e mily kedvesen tárul most előnkbe?

Elszorul a szívem, egyéb jut eszembe,
Ki röppen az eszmém a csatamezőre.
Elfog a fájdalom, ha oda gondolok,
Miért nincsenek ott is ilyen boldog napok?

Nincs ott dalos madár, az is messze szállott,
A helyett csak holló s varju sereg jár ott.
Lerombolt városok s kis faluk tornyába,
Nem szól az estharang ájtatos imára.

Ahol gyöngye, éke vérzik a hazának,
Ott is rügye fakad minden kis virágnak,
Honnan messze szállott a dalos madárka
S piros vér csöngedez minden kis virágra.

Ott is zöldül berek, ott is fakad rózsza,
Könnyes szemmel nézünk egy-egy haldoklóra,
Amint kiterülve vérfoltos ruhába,
Megszakad a szive végső dobogása.

a kedves gyermek kitűnő tehetségei javára elkönyvelik.

Az ilyen látszatra dolgozás egyik baja szokott lenni a kezdetleges, nem fejlett kulturájú népeknek, a hova, sajnos, még ez idő szerint magunkat is kell számítani és sok jó törekvést elront, sok igaz, becsületes, tehetséges munkást érdemtelennül visszazorit ez a meglehetősen elterjedt hiba.

Mert a tanítás terén legnehezebb a jó munkásokat, az értelmes és tehetséges embereket felismerni. Ezért aztán hozzászoktak rég ahhoz, hogy nem is keresik az ilyeneket, hanem statisztikák, számadatok és papirosjelentések nyomán szoktak képet alkotni a helyzetről. Ilyen lelketlen keretekbe azután minden egyformán beilleszthető. A kiválóságot aztán másban keresik, nem a tudásban és az értelemben. Azt nézik: tud-e jól tarokozni, alsózni? Tudja-e magát nagy hangon ajánlgatni? Tud-e piczike tudásából nagy reklámjával hatalmas piramis látszatot kelteni? Tud-e együtt enni-inni? Milyen jó pajtás, koma, sógor stb.?

Sajnos, nagyon sokszor az ilyenek irányadó dolgok a szellemi munkások elismerésénél és előmenetelénél is. És ezt a rendszert a statisztikák, számadatok és papirosjelentések alapján tették uralkodóvá, mert a lelketlen számok tömegéből csakugyan nem tűnik ki a lelkes, értelmes munkás, a ki tüdejének és lelki erejének javát tanítványainak szentelven: fáradt lesz arra, hogy még a felnőtteknek is mulattatója tudjon lenni.

A mai világháboru idején nem lehetett a tanítást külső kereteiben olyan pontossággal és statisztikai számadatok szerint úgy elvégezni, mint más rendes iskolai években. Tanítási erők hiányoztak a sorból, a többieknek kellett őket pótolni úgy, a hogy tudták. De a ki erejének legjavát ölte bele a tulhalmozott munkába, hogy az eredmény lényegét lelkiismerete szerint elérje: az épen olyan

A néma pusztába sírgödröket ásna,
Nem hallszik zenéje a harang zugásnak.
Csak az ágyudörgés gránát robbanása,
Kísér el egy-egy hőst utolsó útjára.

Hegyí Sándor.

Háborus irodalom.

Háborus irodalom azokat az irodalmi műveket jelöli, melyek a háboru ideje alatt nyilvánosságra kerültek. Francia, angol, belga, orosz és szerb könyveket drága pénzért sem kapunk, az olaszoknak ma már irodalmára sem vagyunk kíváncsiak, mert ettől az esküszegő gaz nációtól undorral fordulunk el. Mivel Montenegrónak tudtommal semmije sincsen, valószínűleg irodalma sincsen, marad tehát vészben, viharban — tiszta sor — a német és magyar háborus irodalom.

A német háborus irodalom olyan nagy, mintha csak a német nép fegyveres erejének akarna méltó társa lenni. Talán az összes többi nemzetek irodalmában nem jelenik meg annyi háborus mű, mint Németországban egymagába. Természetes, hogy Sombartot nemzetgazdasági tanulmányaiban most az angol kalmárszellem és a német hősi lelkület összehasonlítása érdekli. Keppler is valószínűleg nem a napsugárban játszó porszemekben gyönyörködik, hanem a férfibátorságot és a szenvedés célját fejtegeti eleven írásmódjával. Nem veszi senki zokon azt sem, ha talán Förster tanár az előadásában, Hilty a leveleiben, Meyerberg a prédikációiban nem a mindennapi élet mindennapi apróságainak bölcs értékelését hangoztatják, hanem rá-

lelketlen szám gyanánt állítódik be a statisztikák birodalmába és épen annyi elismerésben részesül, mint a ki csak arra törekedett, hogy az órák számát valahogy látszatra betöltse. Hiszen igaz, hogy becsületes ember legszebb jutalma öntudatában van, de kulturállamok és népek feladata az, hogy közvetlen és gyakoribb érintkezéssel kutassák ki a legértékesebb és leghasznavehetőbb elemeket és azoknak juttassanak vezérlő, irányító szerepeket.

Mig erre a belátásra nem juttat bennünket a tapasztalat, addig a lelketlen statisztikák számadataiba öljük bele legjobb tehetségeinket és nagyon sokszor háttérbe szoritjuk a legértelmesebb, leghasznavehetőbb elemet, amely önálló eszméi alapján képes lenne a tudást és a tanítást fejleszteni, de a tudományhoz illő szerénységénél fogva nem áll ki a piacra, hogy magát nagy hangon ajánlgassa.

Sajnos, a mi közéletünk leggyakrabban ilyen alapra van berendezve. Azt hiszik, hogy mindig a szem előtt forgó, magát ajánlgató és billegető elem legalkalmasabb arra, hogy irányító eszmékkel világítson másoknak. Pedig a folyam tetején uszó áradatban lefelől tűnik szembe a hab és a pozdorja; mélyebbre kell szállanod a tiszta üdítő viz után.

A mai világháboru tanulságai között az lesz a legnagyobb, ha közéletünk és iskolai ügyünk berendezésébe több realitást, valóságot tudunk beállítani és minél inkább kiküszöböljük a forgalomból a látszatot.

Hiszen a tanítás a közös életnek alapja. Itt kezdődik és innen fejlődik ki az egész emberi vagy nemzeti társadalom. Ha az iskola hibás alapokon épült, ha irányítói tisztán a lelketlen számadatok figyelembevételével, egyszeri, kétszeri látszatra intézkednek: akkor az így fölnevelkedő társadalom már csirájában hibás, igazságtalan alapokon áll és csak folytonos mesterkedéssel, az igazi tehetségek félretolá-

mutatnak a nemzeti jövőt alapozó nagy idők parancsolta hősi kötelességekre. Mausbach hitvédelmi előadásai pedig nem Isten létét bizonyítják ma. Erre a háboru vészes forgatagában szükség nincsen. Aki a veszedelemben van, mind közel érzi Istenét, hiszen a lövészároktól csak egy lépésnyire van az örök élet halhatatlan királyának szűk ajtósa, nagy gyémánt palotája. Olvastam róla, hogy Králik osztrák történetíró újra kiadta három kötetes Ausztria történetét. Ez maga is háborus könyv, mert a dicsőséges mult szemléletével önt erőt a mostani nagy harcokba. Nem bánt most még az sem nagyon, hogy a magyar rovására emeli ki itt-ott az osztrák érdemeket. Marad nekünk még a multunk és jelenünk becsületes bőségesen, mert ha semmink sem volna is, de a nemzeti becsületünkön — hála Istennek — eddig még folt soha sem esett.

Háromféle háborus művet lehet megkülönböztetni: 1. a háboruról szóló tudományos műveket; 2. alkalmi kérdések fejtegetését és 3. a háborus szépirodalmat.

Felosztáson kívül jönnek az összes Höfer jelentések és a német legfőbb hadvezetőség napi hivatalos irodalmi termékei. Nem tagadjuk, ma ezek érdekelnek a legjobban. Tízmilliók, százmilliók lelkivilága igazodik nap nap után ezek szerint a hivatalos jelentések szerint s itt van a háborus irodalom felszökő forrása is.

Mi izgat? Mi ad új hatásokat lelkünknek? Vajjon a leírások festőisége, a szólamok gazdag változatossága, a művészetnek pazar kézzel felszaggatott diszei, sallangjai?

Bennünket most egyesegyedül az élet érde-

sával lesz kénytelen magát a fölszínen tartani, a hová nem való, nem illik lelki tehetségei szerint, csak a statisztikák lelketlen adatainak mindent nivelláló rendszere vihette és tarthatta őt ottan.

Tanuljunk a dicső német szövetségséktől tudást, kitartást és társadalmi, állami berendezkedést. Ott a tehetség valódi tudása és reálitása jobban érvényesül az életben, mint minálunk, úgy hogy kiváló tehetségek, a kiket itthon elnyomtak, kénytelenek sokszor odamenekülni érvényesülés végett; mert abban a valódi, reális kulturában az igazi tehetségek mindig érvényesülést találnak.

Ez legyen reánk nézve a világháborus esztendő fő tanúsága. Térjünk át a látszatról a valóságra, a papiros korszakról az igazi életre, a mely fejlődik a szellemi tehetségek helyes irányában. A mely nem akar számok halmaza mögött eltussolni igaztalan kinövéseket, hanem a való megismerés fárasztó, de üdvös munkájával fejleszti az iskolát s a belőle fejlődő társadalmat.

De nem lesznek-e egyoldalú emberek akkor, ha a szobatudósok vezetnek majd az ifjú társadalmat? Ezen az aggodalmon nem nehéz segíteni. A szobatudósok egy irányban a leghasznavehetőbb emberek, őket tehát abba az egy szakmába kell beállítani és mindennel fölszerelni, ami annak a szaknak fejlesztéséhez szükséges. Szaktudással mindenesetre többet használunk a társadalmi fejlődésnek, mint avval a felületességgel, amely mindenhez hozzá mer szólni, a nélkül, hogy értene hozzá. Az ilyen felületes emberekből lesznek azok a szerencsétlenek, akik lelküket soha sem tudják egyensúlyban tartani, felborul az, mint a rosszul épített hajó; ilyen felületes, nagy ambíciójú emberekből válnak az elégedetlenek, a társadalmi felforgatók, akik mindent csak a felületén szemlélnék és minden tudásba belekontárkodnak. Félre ezekkel, ezeknél jobbak az egyszerű, hasznos, komoly

munkát végző szakemberek, akik a társadalom hasznára belemélyednek a tudás, művészet egy-egy ágába.

De hogy senki egyoldalúvá ne váljék: ki kell választani a legértelmesebb, legtöbboldalú embereket, hogy azok vezessék, irányítsák az egész munkát, nem pusztán a statisztika lelketlen számai alapján, hanem a lelkes ember nemes törekvéseinek összes komoly megfigyelésével. Így születik majd olyan kultúra, amely jobb lesz, mélyebb lesz, tartalmasabb lesz annál, ami ma még kezdetleges és leginkább a látszaton alapult. ○

A custozzai győzelem évfordulója.

Az 1866. június 24-én lezajlott történelmi nevezetességű custozzai csatában nagy győzelmet aratott a mi hadseregünk és különösen az 5 ik cs. és kir. immár Klobucsár-ezred hősi és vitéz elszántsággal és sikeresen küzdött. A szatmári 5 ik cs. és kir. gyalogezrednek fényes ünnepnapja e nap s az évfordulót mindig nagy ünnepélyességgel szokták megtartani. — Az itteni zászlóalj az évforduló alkalmából tisztán katonai színezetű ünnepélyt tartott folyó hó 24-én. Reggel 1/29 kor az Erzsébet-térre kivonult a menetzászlóalj s a harcztérről hazakerült katonák a róm. kath. templomba vonultak s a pad-sorokat megtöltötték. A tisztikar is teljes számban megjelent, élén *Manojlovits* ezredes parancsnokkal, ki családjával és több ismerősével együtt jelent meg a templomban. 1/29 után megkezdődött a tábori mise, melyet *Vida Lajos* cs. és kir. tábori lelkész tartott. Mise közben a katonai zenekar egy része *Hoffmann* Ferencz karnagy vezetésével játszott. — Szép mozzanata volt a tábori misének *Vida Lajos* lelkész gyönyörű beszéde, melyet előbb magyar, majd román nyelven intézett a katonasághoz. A szép beszéd, mely a jelenvoltagekra mély hatást gyakorolt, így hangzik:

„Az igazság fölemeli a nemzeteket,
A bűn pedig szegényekké teszi a népeket.”
(Péld. 14, 34.)

„Kedves katonák!

A világháboru e forgatagában, amelybe bennünket ellenségeink sodortak s mely immár közel egy éve tart, jól esik egy kissé megpihenni, hogy megemlékezzünk ezredünk régi vitéz hőstetteiről, új erőt és bizalmat merítsünk a további küzdéshez és

kel. Hazánk, honfitársaink, gyermekeink, férjünk, atyánk, jegyesünk élete. Ez a szent gondunk foglal le minden érzést, gondolatot lelkünkben. Az ujság ma igazán ujság, tele hírel, eseménynyel s mást az ujságtól nem várunk, mint hogy hirt hozzon nekünk. A tábori posta ugyanezért van.

Hogy élveztük máskor a tőlünk minél távolabb álló különös egyének összezagyvált kalandjait és hihetetlen történeteit!

Mindent meguntunk, ami egyszerű, ami kéznél van, ami a miénk. Hogy átfordultunk egyszerre! Hogy hozzátapadt lelkünk a háboru eseményeihez, a magunk ügyéhez, a szomszédunk, falunk, városunk s hazánk életéhez!

Ez a nagy átfordulás a lélek hazaérkezésének ünnepe az irodalomban.

Epen eleget voltunk már nyugatosok a Szajna partján. Epen eleget imádtuk az olasz Martinelli félőrtült futurista csoportját. Epen eleget ócsárolták szegényes, kopottas ruhájú becsületes, édes magyar hazánkat. Ideje volt, hogy hazatérjünk.

Nem gunyolódok, de tegyen ki-kí számvetést a lelkében: nem találtuk-e már unalmasnak az arany kalászszal ékes rónaságot? A Kugler még valahogy csak izlett, de hazánkat csak megszokásból szerettük. Nem volt-e nekünk nagyon lapos a dunántúli dombos vidék és együgyű a magyar földműves? Mindenhol jól éreztük magunkat, Európa összes államaik beköboroltuk, egyszerű népünk pedig ugyan-csak önző vágyaitól hajtva, százezer számra szakadt el a hazai földtől. És egészen így volt az irodalomban is. Én nem tehetek róla, ha

Ady Endre berug. De miért megy Párisba berugni, mikor itthon tokajit, meg badacsonyit ihatnék? Oláh Gábor szépen zengő magyar nyelvénél gyönyörűbbet elképzelni sem tudok. De miért szidja Debreczent és folyton az Ur-istent? Mikor zsoltáros szent éjszakákon magasztos énekével dicsérhetné a magyarok Istenét!

Ezek a lángos tehetségű, dühöngő akaratu vadmagyarok nekifenekedtek a saját fajuknak és a kifejezések ujszerűsége, fordulatossága kedvéért majd hogy hazaárulók nem lettek. Magyar fajuknak, magyar nyelvüknek első szülöttségét eladták egy tál nyugati cizfraságért és szokatlanságért. Van értelme a nyugatosság-nak is. A telefon, gépkocsi és léghajó korszakában a Tinódi Lantos Sebestyén hosszú mondókáját nem győzzük kivárni. Gyors, eleven, lüktető, fordultatos legyen az a beszéd vagy írásmű, amelyik a figyelmünket le akarja kötni.

Művelődésünk haladása, látókörünk szélesbülése szükségképen kívánja a nyelv kitejező erejének engedelmessé alkalmazkodását. Aztán a tárgyban is valami ujszerűt akarunk. Hagyja kérem ezt, vagy amazt, mondjon olyat, amit még nem hallottunk, ugyis tele vagyok fölösleges, ostoba, semmitérő gondolatokkal, érzésekkel. Adjon barátom valami újat, lehet, hogy semmit sem ér, de még ezt nem hallottam, erre még tudok valahogy figyelni, ráeszmélni. Tehát a tárgy ujszerűsége, a kifejezés fordulatossága és gyors menete, az írásmű lazább, kényelmesebb szerkezete, az egyéni vonás erősebb hangsúlyozása, — az új irodalomnak eme fő jellemzői — mind használható, értékes elemek, csak

kitartáshoz. Így arany betűkkel van beírva ezredünk emlékkönyveibe 1866. június 24-ike, a custozzai diadal napja, amely ütközetben a déli hadsereg keretében ezredünk is részt vett s a számbeli fölényben levő régi ellenségünket, az olaszt leverte s ezáltal magának maradandó, hervadhatatlan dicsőséget szerzett s az egész katonai világ csodálkozását és elismerését érdemelte ki.

Olaszország Velence visszafoglalására 1866-ban Poroszországgal olyan szövetségre lépett, melynek értelmében mindkét félnek egyszerre kellett megtámadnia Ausztria-Magyarországot. Ez sietett Velence védelmére Albrecht főherceg vezetése alatt mintegy 75—80000 főnyi déli hadsereget alakítani, melynek hivatása volt védőleg viselkedni. Az olaszok Viktor Emánuel olasz király parancsnoksága alatt álló 140000 fő és 90000 harcsozból álló mellék-sereggel támadni szándékoztak. Albrecht főherceg amint észrevette, hogy az olasz ellenség kettéválva kel át a Pón és a Minción s úgy közeledik, a neki szánt védelmi állás helyett az olasz sereg megtámadását határozta el. E támadás oly váratlanul lepte meg az olaszokat, hogy minden erőlködésük daczára, azok balszárnnyát a mieink megtörték s kemény küzdelem után Custozza helység elfoglalásával csapataink vitézségével egy nap alatt (június 24-én) a számra nézve majdnem 3-szoros ellenséget végleg legyőzték.

E küzdelemben ezredünk előbb Santa Lucianál, majd Santa Campagnánál harcolt s a Monte dela Croces, Steil és a Belvedere stratégiailag fontos magaslatok rohammal való elfoglalása és azoknak a leghevesebb ágyutüz és az ellenség folytonos ellentámadásával szemben való megtartásával vitézségének fényes tanujelét adta. Ezredünk a steili és a Belvedere magaslatok elfoglalásával, melyek biztosították a custozzai győzelmet, vitézségével és bátorságával szerezte e véres csatában a legnagyobb érdemet; tervszerű előnyomulásával pedig magának hervadhatlan dicsőséget szerezve, az egész katonai világ csodálkozását és elismerését vivta ki. Ezredünk tisztjeinek és legénységének vitéz és önfeláldozó szolgálatuk elismeréséül e diadal alkalmából Ő Felsege, legfelsőbb hadurunk, több kitüntetést is adott s így 4 tisztünk megkapta a 3-ik osztályu vaskorona rendet, 11 pedig a katonai érdemkeresztet a hadi-ékitménynyel; a legénység közül pedig 1

nem úgy — Istenem, dehogy is úgy — ahogy a legtöbb nyugatos összeállította őket. Ha a legény a kalapját kissé félrevágja, hetyke tartása megmozgatja a leánysziveket, de ha kiforditva teszi a fejére, mindenki bolondnak tartja.

Ugy szeretném hallani egyik-másik szellemes, értelmes, sokat tanult és tapasztalt, lelkében még többet átélt újabb költőnk, írónkat a háborus időkben is. De teljesen elhallgattak. Kijelentették, hogy a háboru barbárság s pont.

Persze, hogy barbárság! Tisza István is ezt mondja, meg Prohászka Ottokár is. De mégsem lehet a háborut, kivált az igazunkért folytatott háborut azzal elintézni, hogy üsse meg a mennykő!

A háborus irodalom a legszebb reményekre jogosít, mivel minden egyes mostanában megjelent írásmű hangja komoly, hazafias, a nemzet jövőjében erős reménynyel bizakodó. Mind-egyikben elsőrendű szerep jut a tartalomnak s a kifejezésmód megelégszik azzal, hogy a gondolat méltó hordozója lehessen s nem akar az anyag rovására pávaskodni. Mindegyik magasztos, fenkölt gondolatok igézete alatt áll; mind-egyik meghatódott, finom óvatossággal szolgálja a szent eszményiséget és a legjobb meggyőződés szerint megalkotott szintiszta igazságot.

Nevezetesebb ilyen háborusztülte tudományos műveink *Prohászka Ottokár*: „A háboru lelke”, *Kunfi Zsigmond*: „A háboru és a szocializmus” és „Rosz üzlet a háboru” s *Hantos Elemér*: „A világháboru gazdasági s pénzügyi hatása” című műve.

A többi tudományos könyvről talán nem

arany vitézségi érmet kapott, 21 elsőosztályu, 49 másodosztályu ezüst vitézségi érmet és 85 pedig dicsőséges elismervényt kapott. Hogy ezredünk e győzelmé mily nagy és fényes sikert aratott, legjobban bizonyítja, hogy Albrecht főherceg, a custozzai győző, elismerése legszebb jutalmául, a bajor királytól neki felajánlott babérkoszorút ezredünknek ajándékozta, hogy az mindig szemünk előtt lebegve, emlékeztessen bennünket a győzelemre s új hőstettekre lelkesítsen.

Katonák! E győzelem alkalmából s azóta már annyszor s főleg e mostani háboruban fölelevenednek őseink vitézségének annyi ezer és ezer daliái, akik későbbiek voltak mindig és minden alkalommal életüket és vérüket feláldozni, semmint hazánk szent földjéből, amelyet több mint ezer éve minden ellenségünk ellen mindaddig Isten segítségével megvédtünk, csak egy talpalatnyit is ellenségünknek átengedni.

Ha valaha, úgy ma kedves katonák! a mi szent kötelességünk hazánk földjének megvédelme és ellenségeink legyőzése. S ellenségeink között ma is ott van az olasz, aki több mint 30 évig szövetségesünknek hazudta magát és élvezte mindazokat a jogokat és előnyöket, melyek a szövetség révén jutottak neki. Több mint 30 évig tehát szövetséges helyett mérges kígyót melengettünk keblünkön. E szövetségesünk a veszély pillanatában, a háboru 10-ik hónapjában, hátba támadott bennünket s kibontott lobogóval ment át az ellenség táborába, miáltal olyan hitszegést követett el, aminőre nincsen példa a világtörténelemben.

Azért mondja a Zsoltáros is:

„Ha ellenségem támadott volna ellenem, elszentvedtem volna; ha az én gyűlöltöm emelte volna fel magát ellenem, elrejtöztem volna előle. De te, én-hozzám hasonló, vezérem és barátom, kik együtt gyönyörűségeken tanácskoztunk... Jöjjön a halál reájok, szálljanak le elevenen a pokolba, mert gonoszság van közöttük, társaságokba.” (Zsolt. 54., 12—15.)

Ez az árulás, ez a hitszegés olyan álnok eljárás, melynek megtorlása mindnyájunk szent kötelessége, mert hisz ennél igazságosabb és jogosabb háboru még soha nem volt, mit legjobban bizonyít az, hogy egy hónapja, mióta Olaszország királya háborút üzent, egy talpalatnyi földet sem voltak képesek tőlünk elfoglalni, de mi annál súlyosabb veszteségeket okoztunk nekik; ez az árulás, ez a hitszegés olyan égbekiáltó bűn, amit semmi, de semmi nem menthet. De a végzet be fog teljesedni a hitvány

kell szót ejtenünk, de annál inkább kiemeljük a „Hadi beszédek”-et. Rendületlen hazafiúi hittel, reménységgel állapítják meg országunk vezérlő nagyjai az egész nemzetnek szánt megnyugtató, biztató fejtegetéseikben harczunk igazságát, fiatalos nemzeti erőnk törhetetlenségét. Nincs különbség hazaszeretet dolgában *Csernoch János* és *Raffay Sándor* között; még *Tisza István* és *Apponyi Albert* között sem. Tisza őszintén elszánt, Apponyi magasztosan lendületes, *Andrássy* okos a beszédben és szorgalmas az írásban. Pompás tanulmánya: „Kinek bűne a háboru?” A hadi beszédek mellett kell megemlítenem a „Tábori levelek”-et az „Élet” irodalmi társaság kiadásában. Annyi lelkeség, meleg érzés, tiszta, okos feltűzés van e füzetekben, hogy a lelkünk ujjong olvasásukon. Nem csuda, ha sok százezer példányban keringenek, szállonganak a harczterén, a kórházakban és a legtávolabbi falusi tanyákban.

A vallásos irodalom is teljesen háborus színezetet vett. A lékai békeimádság, 1522-ből, melyet *Velder Gáspár* szerzetes másolt vagy talán fordított latinból magyarra, megint használatba került, éppen így *Pázmány Péter* háborus imádságos könyve s *Eszterházy nádor* hajdan híres imádsága a „Magyarok Nagyszonyához”. Se szeri, se száma azoknak az újdoni imádságoknak, amelyeknek igen nagy kellett van különösen a küzdő és a sebesült vagy beteg katonáink között, akár *Reviczky atya* írta őket, akár ismeretlen szerző.

A szépirodalom háborus termékeivel egyelőre nem vagyok egészen megelégedve. *Szabolcska*, *Várady*, *Lévay*, *Kiss József* meg-meg-

ámulón. A világ rendje, hogy győzzön az igazság és lakoljanak a bűnösök, amint a bölcs Salamon is mondja a Példabeszédek könyvében: „Az igazság fölemeli a nemzeteket, a bűn pedig szegényekké teszi (lealacsonyítja) a népeket.” (Péld. 14. 34.)

Katonák! Ma, midőn ezen álnok, ezen hitszegő ellen is harczolunk s az azok fölött nyert diadalunk emlékünnepe ünnepejük, ahol ami ezredünk vitézségének és bátorságának oly fényes tanujelét adta, tehettünk-e szebb s nemesebb fogadalmat, minthogy itt az oltár előtt a jó Istennek megfogadjuk, hogy spánk, őseink és ezredünk hagyományához hiven mi is, alkuvást nem ismerve, szívünk utolsó dobbanásáig, bátran és vitézül fogunk harczolni mindaddig, míg ellenségeinket s főleg e hitvány árulókat meg nem alázzuk, végleg le nem győzzük. Isten minket úgy segítse! Amen.”

A mise után a legénység szétszórt. Délben a tisztai étkezőben az évforduló öröme fényes ünnepi ebéd volt, melyen a tisztikar teljes számban megjelent. *Manojlovics* ezredes megemlékezve az ezred dicső multjáról és fényes fegyvertényeiről, hálás szavakkal szólt hőskatonáinkról s a custozzai győzelem 49-ik évfordulóján a jövőbe vetett erős hittel, legszebb reményekkel emelt poharat a dicső ezredért s azt kívánta, hogy a hátba támadó új ellenséget semmisítse meg egy újabb custozzai győzelemben! Szép beszédét hosszan tartó lelkes tetszés kísérte. — A legénységnek is ünnepe volt az évforduló napján, mert egész nap élvezhette a teljes szabadságot és pihenőt.

A kormány elismerése.

Vettük és közöljük a következő hivatalos iratokat:

„Gömör- és Kishontvármegye főispánjának

Rimaszombat.

Méltóságodnak a pénzügyminiszter urhoz intézett — velem ismertetett — jelentéséből örömmel látom a hadikölesön jegyzés szép eredményét és megragadom ezt az alkalmat arra, hogy a vármegye közönségének hazafias áldozatkészségeért, a hadikölesön sikere érdekében közreműködő tisztviselőknek kifejtett buzgalomukért és Méltóságodnak — akinek az elért eredményben bizonyára kiváló ér-

szólalnak, de az ember érzi az irásukon, hogy öregek vagy öregednek. *Lampérth* egynéhány erős érzést megpendített; de úgy látszik, nem elég a háborút elgondolni, élni is kell ott, az események zuhatagában, hogy az érzés erősebb, a kifejezés elevenebb legyen. Ezért *Gyóni Géza* „Lengyel mezőkön, tábori tűz mellett” című verskötetete igen sok szépséget tartalmaz, mert átélte nagy szenvedéseiben és daczos, büszke dicsőség öntudatában fogantak meg versei. Csak néhol nem feltétlen parancsolója a nyelvnek s a durva életviszonyok itt-ott az írásmódját is durvítják. „Csak egy éjszakára” című és más költeményei valóságos gyöngyszemei a magyar poezisnek és tagadhatatlan, hogy népszerűsége a honvéd Petőfőre emlékeztet.

Magyar Bálint versei döcögősek, egyszerűbb érzések nemes hangú meséi. *Sik Sándor* sokkal előkelőbb, simább tartalmasabb.

De legjobban *Landauer Béla* „A nagyestendő” című haditudósító írásai tetszenek nekem. Legalább az az én meggyőződése, hogy *Landauer* azt mondja el, amit maga látott és tapasztalt s nem költött semmit hozzá. De a háboruban annyi minden történik, hogy egy kötetre való szépséget könnyű kiválogatni az igazság halmazából annak, aki jelen van a harczoknál s oly éles szeme, bolondos jó szíve s merész akaratereje van, mint *Landauer Béla*-nak. Életemben nem beszéltem vele, sohasem láttam. De a háboru óta nagyon tiszteltem és szerettem. Egyedül az irásért. Hiszek neki. Minden haditudósítónak nem hiszek. Neki elhiszem, amit ír, mert kiérezem, hogy a lelkéből írja.

deme van — odaadó táradozásáért meleg köszönetemet és elismerésemet fejezzem ki.

Budapest, 1915. június hó 21.

Sándor s. k.”

„A m. kir. Belügyminiszter ur őnagyméltóságának hozzám intézett leiratát azzal adom közre, hogy a vármegye közönsége s derék közigazgatási tisztviselőink vegyék ez uton is a második hadikölesön érdekében tanusított hazafias eljárásukért az elismerő köszönetet.

Rimaszombat, 1915. június hó 24.

Kubinyi, főispán.”

Előfizetési felhívás.

A „Gömör Kishont” várm. közlöny **harminczhatodik** évfolyamának III ik évfolyamát július hó 1-én kezdi meg.

Sem hangzatos frázisokra, sem öndicséretre nincs szükségünk, mert hiszen ez ugyanis hiábavaló akkor, mikor csakis az olvasóközönség józan, komoly ítéletéről lehet szó.

A lap három és fél évtizedes multja mindennél beszédesebben igazolja azt, hogy a vármegye széles köreiben igyekezett a közélet ez organuma komolyságával és mindig tárgyilagos irányával a megfelelő magaslatra emelkedni. Igyekezünk hű képet adni az eseményekről s a köz- és társadalmi élet terén nyugodt hangon bírálatot gyakorolni; nem egyszer egy-egy életrevaló s a gyakorlati megvalósításnál tényleg helyesnek bizonyult észme felvetésével irányítóként a köz javára működni.

Régi jelszavunk a közérdeknek becsületes, önzetlen munkálása, s emellett ezután is hiven kitarunk, mert egyedül ez az ut bizonyult minden tekintetben helyesnek, ez vonzza körünkbe a munkatársak készséges gárdáját s lapunk barátainak és előfizetőinek számát csakis ez az irány gyarapíthatja!

Felhívjuk tehát lapunk barátait, hogy a harmadik negyedév végén lejárt előfizetésüket idejében megújítani sziveskedjenek, nehogy aztán a lap expedíciójában zavarok forduljanak elő.

Azokat pedig, kik előfizetői kötelezettségeiknek nem tettek eleget, kérjük, hogy hátralékaikat haladéktalanul sziveskedjenek beküldeni, mert ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

Előfizetési árak: Egész évre . 10 korona.

„ „ Fél évre . . 5 korona.

A kiadóhivatal.

Még egyet okvetlenül említenem kell. A mélységes csodálatomat a mi jó, magyar népünk iránt. Órászámra beszélhetnénk a magyar népköltészet most termett gyöngyeiről. Hisz minden tízedik katonánk versel és ír nagy, szent érzéseket. Mily bámulatos a magyar népfiainak balladás, elegiás és lírai tehetsége, eleven, gyors invencziója! A maga költötte harczdal útemeire masiroz, küzd és lelkesedik, az elesett bajtárs emlékének örökértékű sorokat szentel. S a táborból mily gyönyörű lendülettel, találó alakban tudja hazaküldeni a lelkét! Visszont az itthon maradt hitvesnek, jegyesnek, szülőnek a táborba küldött levelei mily remek példái a nemes egyszerűségű prózának!

Megbecsülhetetlen irodalmi termékek ezek. Jó lesz korán rá gondolni összegyűjtésükre! Hiszem, hogy a magyar népet most igazán megtaláltuk és többé elfelejteni nem fogjuk. A magyar nép méltó arra, hogy legjava tehetségünkkel szolgáljunk neki.

Nemrégiben Feleden lobogós, virágos katonavonatot láttam kifutni az állomásról. Vele szemben fehér ágyas sebesültszállító vonat futott befelé. S amerre futott az egyik és haladt a másik, a gazdag fűrtű akácok illatukkal beözönlöttek a vonatok ablakain. A magyar föld, a magyar ég lehellete, csókja, áldása, maga a magyar lélek volt benne ebben a virágüdülésben. Erősen hiszem, hogy a magyar föld Geniusza így szórja áldását a magyar föld szeretetében visszatért iróinkra! *Spenczius.*

A liszt-kérdés megvilágítása.

Lapunk múlt számában tolmácsoltuk a közönség panaszát, hogy t. i. az üzletekben nyert rossz minőségű lisztből készült kenyér teljesen élvezhetetlen. Voltak, akik panaszuk jogosságát ad oculos demonstrálták. Nagyon természetes, hogy mi, mikor a közönség zugolódásának kifejezést adtunk, nem tettük ezt tendenciózusan s a világeért sem gyanúsítottuk vagy bántottuk meg a megyénkbeli kitűnő hírnévek örvendő putnoki gőzmalom, mely mindig megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak.

Most aztán illetékes helyről, vármegyénk fő-és alispánjától kaptuk a felvilágosító nyilatkozatot, mely igazolja azt, hogy a malom nem volt hibás és azt, hogy vármegyénk vezető férfai, kik a közügyek helyes mederben való intézését s a közjólét kérdését mindenekfelett valónak tekintik — siettek a panaszok orvoslása érdekében a szükséges lépéseket megtenni.

A nyilatkozat így hangzik:

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben ugy a vármegyei sajtóban, mint több oldalról a közönség köréből a putnoki „Hungária” gőzmalom által szállított lisztet illetőleg panaszok merültek fel, tüzetes vizsgálat tárgyává tettük a malomnak működését s a közönség tájékoztatása végett a malomnak a következő felvilágosító nyilatkozatát közre adjuk:

„Malmunk, minthogy a termelőtől, illetve a közvetítő kereskedőtől ez idő szerint tudvalevőleg nem vásárolhat: csakis azt a gabonamennyiséget örölheti fel, melyet a nagyméltósági földművelésügyi m. kir. Minisztérium, illetve a gabonarequiráló központ a vármegye részére rendelkezésünkre bocsájt. A szállítást miniszteri meghatalmazottak eszközlik, de kívülök mi is lelkiismeretesen örökösünk a fölött, hogy romlott gabonanemű ne kerüljön felőlrlés alá.

Annak, hogy a liszt minősége még megközelítőleg sem üti meg azt a mértéket, melyhez a közönség korábban szokva volt, egyszerű magyarázata abban rejlik, hogy amíg normális viszonyok között

100 kg. búzából . . .	73 kg. lisztet
„ „ roszból . . .	71 „ „
„ „ tengeriből . . .	65 „ „

állítottunk elő, addig a nagyméltósági m. kir. Minisztérium folyó évi márczius hó 30 án kelt 1113/1915. M. E. sz. rendeletének eleget téve

100 kg. búzából . . .	87 kg. lisztet
„ „ roszból . . .	88 „ „
„ „ tengeriből . . .	87 „ „

kell gyártanunk, vagyis

a búzából . . .	100 kg. ként 14 kg.
a roszból . . .	17 „ „
a tengeriből . . .	22 „ „

olyan őrlési produktum, amely azelőtt mint takarmányliszt és korpá lett eladva, most mint liszt kerül forgalomba. Világos tehát, hogy a liszt minőségének ezáltal sokkal rosszabbnak kell lennie. Hozzájárul ehhez az is, hogy búzát aránylag csak keveset kaphattunk és így kénytelenek voltunk gyakran rozs-kenyérlisztet forgalomba hozni. A vármegye lakosságának tulajdonképpeni része azonban nincs a rozskenyér fogyasztásához hozzá szokva és ezért e kenyeret nem is tudja kellő módon elkészíteni, minek folytán a már sajátosságánál fogva mindig kissé tapadós rozskenyér teljesen élvezhetetlen lesz.

Könyveinkben okmányokkal fedezett módon nyilván van tartva, hogy mennyi terményt (buzát, rozst stb.) kaptunk és hogy ebből mennyi lisztet állítottunk elő.

Bármelyik illetékes forumnak tehát módjában áll bármikor meggyőződést szerezni arról, hogy a kormányrendeletek utasításait a legszigorubb lelkiismeretességgel betartjuk.

A „Hungária” gőzmalom r. t. ezen nyilatkozatához azon megjegyzést fűzzük, hogy a vármegyei legmagasabb ármegállapító bizottság e hó 25-én a rimaszombati, rosznyói és dobsinai polgármesterek panaszra folytán tartott értekezletéből kifolyólag saját felelősségünkre elrendeltük, hogy a malom a további intézkedésünkig a régi kiörlési százalékokat (buzánál 73%, rozsnál 71%) használja s az ekként mutatkozó árbeli differenciát úgy elimináljuk, hogy az így kiörlött búzaliszt árát 4, a rozsliszt árát 4 és 3/4 fillérrel magasabban állapítottuk meg.

Rimaszombat, 1915. június 25.

Lukács Géza, alispán. Kubinyi Géza, főispán.

Hírek és vegyesek.

Vaskereszt viselési engedély. A király megengedte, hogy Szakall Kálmán vezérkari alezredes a német császár által neki adományozott II. oszt. vaskeresztet elfogadhassa és viselhesse.

Hősök kitüntetése. Szakall István 4. honvéd táborigaznokság zászlósa, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a hadsereg főparancsnoksága által a 2. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntettetett ki. A kitüntetett fiatal zászlós Szakall Vincze nyug. vármegyei árvaszéki elnök derék fia, ki a vitézségi érmet már régebben kapta meg a harctéren, de csak most közli ezt a „Hivatalos Lap.”

Gedeon László nagyroczzei gyógyszerész táborigaznokság tart. katonai gyógyszerész, gyakoronoknak, az ellenség előtt tanúsított kitűnő szolgálata elismerésül, a király az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

Egyházmegyei személyi hírek. A Ker. Szeretet Orsz. Gyermekvédő művének új igazgatójává a püspök Fábán Antal dr. székesegyházi mesterkanonokot nevezte ki. — Ezenkívül a következő személyi változások állottak elő: Káposztássy Imre karaneskeszii esperes-plébánost bozóki sz. Istvánról címzett préposttá; Göbl Márton dr. székesegyházi örkanonokot szerencsi sz. Györgyről címzett apáttá nevezte ki ő Felsége. Fábán Antal dr. mesterkanonok és egyházm. főtanfelügyelő a zsinati vizsgálóbizottságnak és az egyházmegyei censori bizottságnak tagja lett. Dittel István mesterkanonokot fölmentette az egyházmegyei főtanfelügyelői tisztségtől. Havasi Gyula elnyerte a rimaszécsi plébániát és be is iktatták. Pobožny Róbert dr. egyházmegyei irat- és könyvtáros, székesegyházi karkáplán is lett. Demeter Bertalan litkei káplán lett. Ujabban táborigaznokság lettek: Láng József, Liptay Ernő, Petrovsky Béla és Lója Jenő káplánok.

Helyreigazítás. Lapunk 25. számában „Hősök jutalma” címmel irt hírünkbe egy kis tévedés csuszott be, amennyiben Pour Gyula a 17. honvédgyalogezred századosa nem harmadosztályú katonai érdemkeresztrel, hanem harmadosztályú hadiékítményes vaskorona renddel lett kitüntetve.

Áthelyezés. Turek Géza tornaljai m. kir. adóhivatali főellenőr — ki hosszabb időn keresztül a helybeli m. kir. adóhivatalnál helyettesként működött — a pénzügyminiszter által saját kérelmére a rimaszombati kir. adóhivatalhoz helyeztetett át. Városunk társadalma e kiváló tulajdonokkal rendelkező rokonszenves és képzett tisztviselő viszontlátását örömmel várja.

Vörös-keresztos kitüntetés. Az önkéntes egészségápolás főfelügyelője: Ferenc Szalvátor főherceg a megyénkbeli származású néh dr. harkácsi Pozsgay Lajosné szül. Fischer Ilonának, a mezőkövesdi vörös-kereszt egyesület választmányi tagjának, a vörös-kereszt érdekében kifejtett buzgó és önteláldozó munkássága elismerésül a vörös-kereszt ezüst díszérméjét a hadiékítménnyel adományozta.

Városunk újra fellobogózza. Örömmel adunk ismét hírt városunk lelkesedésének, mely dicső hadseregünk legújabb fényes győzelme nyomán támadt. Folyó hó 22 én késő este érkezett ide a hír, hogy a vitéz osztrák-magyar és szövetséges német hadsereg Lemberget, Galiczia fővárosát visszafoglalta. Korán reggel az egész városban elterjedt az örömhír, s a hazafias, lelkes érzésnek külsőképen is kifejezést óhajtván adni, kitűzték mindentelén a nemzeti lobogót. Csinos és izléses volt ifj. Rábely Miklós könyvkereskedésének és Miskolcay Lajos czukrásznak üzlete felett a zászlódísz, s előbbinél láttunk egy szép kivitelű s ügyesen összeállított szövetségi zászlót is, mely általános tetszést aratott. A hangulat általában lelkes, ünnepi volt a városban.

Baksay Sándor temetése. A dunamelléki református püspök: Baksay Sándor temetése múlt vasárnap, folyó hó 20 án, az egész országból összesereglettek imponáns részvéte mellett ment végbe Kunszentmiklóson. A tiszánineni ref. egyházkerület képviselőjében pálozci

Czinke István esperes, helybeli ref. lelkes jelent meg az érdekes férfiú végtisztviselőjének.

Hősi halál. Felsőkubini és deménfalvi Kubinyi János dr., kir. közjegyző, népfőlkelő főhadnagy, a harctéren szerzett betegségében 43 éves korában Budapesen meghalt. Temetése június 28-án lesz Nagyroczén, a hol a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Halálozások. Jolsva városának mély gyásza van, amennyiben f. hó 19 ikén a társadalom egyik értékes és kiválóan érdemes tagja: Czibur Emil jolsvai takarékpénztári igazgató, ev. egyházfelügyelő, városi tanácsos és közgyám, áldásos és közhasznú életének 69-ik, boldog házasságának 33 ik évében elhunyt. Özvegyén szül. Lachner Karolinon kívül kiterjedt rokonság s gyermekei és testvérei gyászolják az elhunytat, ki szülővárosa (Jolsva) érdekeit 23 évi hivatalos működése alatt lelkiismeretes pontossággal képviselte s ugy az egyház, mint a társadalom terén jelentékeny szerepet vitt. Elhunytáról a családon kívül az egyház, a város és a pénzügyintézet külön gyászjelentést adott ki. Hült tetemei a jolsvai ev. templomban történt megáldás után f. hó 21-én imponáns részvét mellett helyeztetek örök nyugalomra a családi sírboltba.

Növendékek előadása. Kandler Betty jóhírű nyelvmesternő július hó 1-én rendezte a növendékeknek lapunk múlt számában jelzett érdekesnek ígérkező előadását az Apolló-színház helyiségében. — Az előadás pontban 6 órakor kezdődik s belépti-díj személyenként 2 korona, diák- és gyermekjegy 1 kor. A tiszta jövedelem a vörös-kereszt egyesület rimaszombati fiókjára és a háboruban megvakult katonák javára fordítatik. A műsor szerint előadatik: „Das rothe Kreuz”, „Klein Anny's Nachtgebet zur Kriegszeit”, „Stubenarest”, „Ein Ungar bin icht”, „Das Zigeinermädchen”, „Else wird modern”, „In eisener Zeit”, „Die drei Holländerbuben”, „Das Trotzköpfchen”, „Am Nixenbronnen”. — Közreműködnek: Löcherer Lilly, Lévaay Irma, Marikowszky Elza, Kármán Katinka, Meskó Sárka, Gazda Marianna, Márkus Ella, Tóth István, Lengyel Malvinka, Lévai István, Lévai Ilonka, Tóth Sanyi, Lengyel Ivánka, Veress Laczika, Lukács Gézuka, Tóth Bellis, Horváth Ilonka, Kolbay Ildi, Tóth Zoli. A változatos és érdekes program iránt nagy az érdeklődés s a növendékek előadásának sikere érdekében igen sokat fáradozik a zenei részt rendező Kolbay Sárka és Kandler Betty tanítónő. A jótékony célra való tekintettel is bizonyára nemcsak az erkölcsi siker lesz megfelelő, de az anyagi eredmény is kedvező lesz.

Nagyszabású tolvajsözövetkezet. Bonyolult, hosszas és harminczegy vádlottal fűszerezett ügy foglalkoztatta folyó hó 25-én a helybeli kir. törvényszéket, mely Kolbay Sándor elnöklésével ítélkezett a Dankó Lajos és társai ellen lopás és orgazdaság büntette miatt megindított ügyben. A vádhatóságot dr. Mészáros István kir. főügyész helyettes képviselte. — Dankó Lajos kocsis Pelsőczön múlt évben szolgálatadójától: Schwarcz Albert kereskedőtől többféle holmit lopott Dankó Gyulával együtt. Ruszó Irma, az előbbivel vadházasságban élő nő, a Pinkász Ernő által gazdájától: Schwarcz-tól lopott árukat megszerezte s aztán tovább adták a falubeli asszonyoknak. A bíróság a 31 vádlott közül kettőt felmentett, a többi elítélte és pedig: Dankó Lajost egy havi fogházra, Ruszó Irmát két havi fogházra, Dankó Gyulát hat heti fogházra, Ambrus Istvánnét nyolcz napi fogházra, Flander Jánosnét, Takács Jánosnét, Timár Istvánnét nyolcz-nyolcz napi fogházra, Harsányi Andrásnét, Rencsák Sándornét, Pavlányi Mihálynét, Lőrincz Mártonnét, Mózes Sándornét, Mózes Jánosnét, Mózes Bélánét, özv. Lavcsák Andrásnét, Kankula Jánosnét, Kankula Mártonnét, Hrnyák Mihálynét, Ferdinánd Istvánnét, Doró Andrásnét, Csuha Istvánnét, Ambrus Mártonnét, Kankula Andrásnét, Csik Andrásnét, Csik Juliannát, Lázok Józsefnét 3—3 napi elzárásra és 10 korona pénzbírságra, Juhász Jánosnét, Jánosdeák Mártonnét és Kocsis Jánosnét egy-egy napi elzárásra és 10 korona pénzbüntetésre ítéltek. Pomaj Istvánnét és Juhász Pálnét az orgazdaság büntetésének vádjára alól felmentettek.

Névnappmegváltás. *Bornemisza* László nyug. főispán a harcban megvakult katonák felségélyezésére névnappmegváltás czimen 10 koronát, dr. *Krausz* Gyuláné az izr. nőegyletbe beérkezett 10 koronát szintén a háboruban megvakult katonák felségélyezésére *Lukács* Gézáné urasszonynak küldötte be, ki is e helyen az adományokat köszönettel nyugtázza.

Ötéves találkozó. Felkérem mindazon társnőmet, kik 1910. évben Rimaszombatban végezték a IV. polgárit, hogy folyó évi július hó 4-én délelőtt 10 órakor a helybeli polgári leányiskolában találkozóra megjelenni sziveskedjenek. *Urbán Anna.*

Pénzügyi kinevezés. A pénzügyminiszter *Bata* Albert tornaljai m. kir. adóhivatali főtisztet — ki jelenleg a harczterén van — eddigi állomáshelyén való meghagyással — adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

Hirtelenhalál. F. hó 21-ikén délután *Tóth* Jánosné Ujfalussy Borbála, helybeli lakos, csizmadia mester felesége a kórházba ment magát megvizsgáltatni, azonban alig érkezett ki, szívhüdést kapott, összeesett, meghalt 72 éves volt. Folyó hó 23-án temették a polgárság nagy részvéte mellett.

A hadikölcsön jegyzése. *Kubinyi* Géza főispán által hozzánk juttatott s a mult lapszámunkban közölt kimutatásban, mely az egyes jegyzési helyeken a második hadikölcsön eredményét tüntette fel, a Rozsnyói Takarékpénztár és Zalogház R. T. 1644550 koronával szerepel. A valóság érdekében a főispán hivatala annak közlésére kért fel bennünket, hogy ezen eredményben a rozsnyói Sajóvölgyi Bank R. T. nál eszközölt 900000 koronás jegyzések is befoglaltatnak, mert a jegyzéseket a saájóvölgyi bank, tekintettel arra, hogy nem volt hivatalos jegyzési hely, a Rozsnyói Takarékpénztár utján bonyolította le.

Pórujárt tolvajok. Még mult év november 5-én történt Bánrévén, hogy *Singer* Mór, a saájólenártfalaiaktól vásárolt káposzta árának előlegezése közben 390 koronát tartalmazó pénztárczáját a káposzta közé ejtette és mikor később fizetni akart az eladóknak — a tárczát sehol sem találta. De nem is találhatta, mert azt már a káposztát az állomásra fuvarozó *Rákosi* Géza és felesége szűl. Csizi Julianna saájólenártfalai lakosok vették pártfogásukba. A szorgos kutatás rá vezetett a nyomra s a tárcza tartalmával együtt előkerült a *Rákosi* szekere kasából. A kir. törvényszék a házaspárt jogtalan elsajátítás és illetve orgazdaság vétsége miatt két-két havi fogházra ítélte, ők sokallották ezt a büntetést s az ügyészség keveselte, a felebbezés után a tábla 3 havi fogházra és 1 évi hivatalvesztésre emelte fel a büntetést, a kuria a beadott semmisségi panaszt elutasította.

Aratási szabadságolás. Katonáknak aratási és cséplési munkálatok céljaira való szabadságolása iránti kérelem — mint a várm. alispánja most a „Hivatalos Lap”-ban közli — nem a honvédelmi vagy a földmívelésügyi miniszteriumhoz adandó be, hanem az illetékes parancsnokságnál kihallgatáson személyesen kell azt kérelmeznie az illető katonának.

Verekedő munkások. A korláti kőbányában folyó hó 20-án este két bányamunkás és pedig az Udine St. Georgeból való 34 éves *Paravano* Valentin és *Kakely* Károly összevesztek s az utóbbi zsebkésével úgy hasbaszurta *Paravano*t, hogy ennek belei kifordultak s baloldalán a mellét is megszurta. A szerencsétlenül járt munkást életveszélyes sérüléseivel a helybeli közkórházba szállították, hol nyomban műtétet végeztek rajta az orvosok, azonban ez sem menthette meg s folyó hó 23-án meghalt. A bíróság megindította az eljárást s *Fodor* Zoltán vizsgálóbíró a közkórházban folyó hó 22-én kihallgatta a súlyosan sérültet. A hulla bonczolása f. hó 24-én megtörtént s azt dr. *Zehery* István kir. törvényszéki orvos tb. megyei főorvos és dr. *Kármán* Aladár kórházi főorvos végezték. Kitént ez alkalommal, hogy a szerencsétlen ember a hátán is össze volt szurkálva úgy, hogy összesen öt szurást kapott. A bonczoláson megjelent a vizsgálóbíró kivül dr. *Mészáros* István kir. főügyész helyettes is. A nyomozás folyamatban van.

Választmányi ülés. Az Otthon társaskör választmánya folyó hó 25-én délután ülést tartott, melyen folyó ügyek tárgyalattak.

Mozgó színház. Az Apolló mozgószínházban mult szombaton is volt a sebesültek részére sikerült, szép előadás s hetenként igazán kellemesen szórakoznak legalább egy napon a harczterei sebesültek. Ma vasárnap változatos, vonzó műsorral lesz előadás s a legközelebbi előadás folyó hó 29-én, kedden, Péter Pál napján fog megtartatni.

A rovarok, mint a hazánkban előforduló fertőző betegségek terjesztői és az ellenük való védekezés. Ilyen czimen egy kis füzet jelent meg dr. *Szabó Patay* József tollából. Ismerteti mindazokat a rovarokat, a melyek betegségeket okozhatnak vagy hurcolhatnak át; egyuttal röviden megtanít arra is: miként pusztíthatjuk el őket a legsikeresebben? A füzet ára 20 fillér, a befolyó összeg *jótekonyságra* szolgál: az „Országos hadsegélyező bizottság” tulajdona. — Kapható ifj. *Rábely* Miklós könyvkereskedésében Rimaszombat.

Alapítványi helyek a földmivesiskolánál. A rimaszombati m. kir. állami földmivesiskolánál alapított két ösztöndíjas hely az 1915—16. tanévre megüresedett. Vármegyénk alispánja felhívja a vármegyei illetőségű 16 évnél idősebb, egészséges, 4 vagy 6 elemi osztályt végzett ifjakat, hogy a kik ezen alapítványi két helyre pályázni akarnak, kellően felszerelt kérvényüket augusztus 15-ig, az alispáni hivatalnál adják be.

Tilos a szeszes ital! A hadbavonuló katonáknak és a harczmezőről hazakerült sebesülteknek s általában az utazó katonáknak — mint ez ismételtén közhírré volt téve — tilos szeszes italokat adni. A belügyminiszter most ismét szigorú rendeletet adott ki s közli, hogy a kereskedelmi miniszter a hadügyminiszter megkeresése folytán szintén intézkedett, hogy a vasuti vendéglőkben a szeszes italok kiszolgáltatása szigorúan ellenőriztessék s megakadályoztassék az is, hogy a pályaudvarok közelében levő vendéglőkben vagy kimerésekben az utazó katonáknak szeszes italok vitessenek és adassanak át.

Maximális árak megállapítása. A m. kir. kormány a buzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árakat 1915. évi július 10-től számítva rendeletileg megállapította. Vármegyénkre vonatkozólag a *buza* legmagasabb ára métermázsánként július 10-től 21-ig 40 kor. 50 fillér, július 22-től 31-ig 39 kor. 50 fillér, augusztus 1-től 10-ig 38 kor. 50 fillér, augusztus 11-től 21-ig 37 kor. 50 fillér, augusztus 21-ike utáni időben 36 kor. 50 fillér. A *rozsa* ára július 10-től 21-ig 31 kor. 50 fillér, július 22-től 31-ig 30 kor. 50 fillér, augusztus 1-je utáni időben 29 kor. 50 fillér. A kétszeres legmagasabb ára július 10-től a kétszeres alkotó keverékben levő buzamennyiség és rozsmennyiség legmagasabb árának összege. *Árpa* legmagasabb ára július 10-től 29 kor. 50 fillér. A *zabé* pedig 28 korona.

Adományok. A Vöröskereszt-egyesület céljaira újabban a következő szives adományokat vettük:

Pénzbeliek: Boga Jolán 2 kor., Hámos László (Tornalja) 20 kor., Braun Gyuláné 20 kor., Gocso Emil (Alsóvály) 80 kor., kórházi 4-es szoba adománya 2 kor. 20 fillér.

Természetbeliek: Biess Elemér 8 drb. tök. Bolha Gyuláné 10 drb. tojás. Stech Kálmáné 30 drb. zsebkendő. Marikovszky Gézáné 20 drb. zsebkendő. Szabó László (Várgede) 10 drb. tök, 1 kosár kalarabé. Gömör Olivér (Serke) 12 drb. imakönyv. — Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

Háborus előadások. A háboru humanitásának jótekonysági mozgalmi között kétségtelenül az a legnagyobb arányu, melynek a rokkant katonák felségélyezése a nemes célja. A rokkant katonák jövődő sorsáról gondoskodni kívánó akció szervezete Magyarországon is országos és Budapestről központilag irányított. Az országos akciónak minden városban s Kolozsvárt is, mások a gyűjtési módja, formái. Kolozsvárt az akció élén gróf *Bethlen* Ödön kormánybiztos áll, kinek

lelkes és fáradhatatlan agilitása már is tekintélyes összeget teremtett közönségünk áldozatkészségéből a humánus célra. A rokkant katonák felségélyezését célzó akció kolozsvári módjai és eszközei közül határozottan legérdekesebb az a vállalkozás, mely az irodalom jegyében közeledik a közönség szívéhez. A lepergett hadisájon folyamán, a kolozsvári egyetem aulájában nagy értékű szakelőadások hangzottak el. Tizenkét egyetemi tanárunk, országos nevű tudósaink, mondták el ezen előadások folyamán mélyen szántó gondolataikat. A tudás minden formájában, a tudomány jóformán minden ágából világították meg a háboru nagy ténjét és ezzel oly kincset teremtettek, melynek értékéből sok célra lehetett támogató anyagiakat juttatni. E szellemi kincstárból tehát a rokkant katonák részére is kívánnak javakat szerezni. Egyetemi tanáraink előadásait összegyűjtötték a közeli napokban, kiállításában is pompás könyvalakban az ország könyvpiaczára viszik. Háborus előadások lesz a czime a kolozsvári könyvnek, melynek minden példánya egyfelől a vásárló közönségnek magas műveltet fog szerezni s másfelől pedig a rokkant katonáknak teremt fillérekben szenvedéseket enyhítő megérdemelt összegeket. A gondosan és izlésesen előállított munka ára díszes keménykötésben 4 korona. A könyv tartalma: dr. Boér Elek, dr. Lechner Károly, dr. Réz Mihály, dr. Márki Sándor, dr. Kosutány Ignác, dr. Kiss Mór, dr. Navratil Ákos, dr. Apáthy István, dr. Kenéz Béla és dr. Hornyánszky Gyula egyetemi tanárok háborus beszédeit.

CSARNOK.

A panaszos élet...

A panaszos élet ezer baja
Sikong a fülünkbe szüntelen;
Ködös napja lelkünkre nehezül
S visszük a terhet erőtellen...

Zaklatott lelkünk álm nyugözi;
Küzdve száll túl e földi légen,
A hol nincs por, sár és nincs zokogás,
Nincs ügyefogyott s szerencsétlen...

... Nevető angyalok köszöntenek...
S miljó virág tarka tábora,
Elfáradott lelkünk újra éled
S futunk mi is ő velök tova.

Egy kis angyalért repes a szívünk.
Fáradtan fut már piczi lába...
Szeretve simul a kebelünkre,
Amikor karunk körülzárja...

Jöjj! lelkünknek édes boldogsága!
Hadd felejtsük el, hogy van gond, bú;
Ne érezzük, hogy egyedül vagyunk,
Hogy e világ s szívünk szomorú.

Jöjj! nevető ajkkal, gyűgyögéssel;
Szemedben hozd e menyországot!
Így folytassuk tovább sár-hazánkban
E lelket éltető, szép álmot!...

Szeretem a két szép szemed...

Szeretem a két szép szemed,
Szeretem, ha reám nevet.
Lelkemet éj veszi körül,
Ha szemedből könnyü gördül.

Mikor piros ajkad kaczag;
Ajkamról rá visszhang fakad.
Ha meg sóhaj száll el róla;
Megáll szívem dobogása.

Csak ragyogjon két szép szemed,
Csak kaczagjon piros ajkad!
A lelkem, szívem sem szenved;
Ha veled nevet s kaczaghat!

Tornyay János.

Levél az édes anyámnak...

Katona szobámnak sötét folyosóján
Tarka pókhálót sző most az alkonyat.
Egyedül vagyok s fázósan, félőn
Mégkészserezem a bánatomat.

Bánatot susog a kertem fája is
Nem volt ily szomorú még talán egy est se,
Jóságos leveled jaj hiába várja
A te könnyes szemed siró hegedőse.

Sok bús nótát írtam, mióta eljöttem
És bizony azóta sirtam is utánad
Ha eljőnnél hozzám, ha megnéznél itten
De megcsókálnálak, de átkarolnálak.

Vidám nótás estén, ha jó kedv üzenget
Istenem, Istenem, úgy tudnám a módját;
Mégis, még ritkán, csak nagynéha kezdek
Téged siratgatni, szép szomorú nótát.

Remények, vágyak játszanak velem,
Házunk tája kísért, majd látok szép álmot
Ahogy valamit sugnak esendesen fülembe
A Szamosparti öreg akácok.

És a sok akác most mind levelet sir
A könnyem is tán lehull utána,
Ahogy messziről, katona szobából
Felsír egy baka szomorú nótája...

Németh Béla.

Hajnalban.

Sajó partján járok, kékes köd fölöttem
Halvány pir az égen.
Fogoly is most ébred, csak elvélve szólal
Messzebb bent a réten.

Körülettem reng-ring a kalászos búza
S mint kis jelző zászlók
Ugy lebegnek, játsznak, a reggeli szélben
A pipacs virágok.

Amott, hol a malmot, fák lombja borítja
Rima ver hullámot.
Csendes most a malom, harcztéren a molnár
Örli a muszkákat.

Ott a nádas táján, mintha szellem járna
Mély sóhajtás hangzik.
A hegyekből jött víz, a nádasba érve
Harczhirektől zajlik.

Csak a malom hallgat, felette a lombok
Titkolódzva zúgnak.
A rét felől füttyszó... más is van már ébren
S jön a gyalogútnak.

Aztán — fenn a tornyon aransugár fénylik
És a nap sugára
Munkára falut, költögetve lassan
A völgyet bejárja.

Antares.

A képzelődés.

Érdekes esetek.

A multkoriban egy amerikai hölgy orvosának elpanaszolta, hogy hamis fogsorát lenyelte. A szegény asszony egészen oda volt, megérezte torkában a megakadt fogsort, a mint hegyes élei a husban mély sebeket ejtenek s neki iszonyú fájdalmakat okoznak.

Az orvos kartársaival az esetet megbeszélvén, abban állapodtak meg, hogy a hölgyön tracheotomiát hajtsanak végre, vagyis torkát felmetszve, onnan a hamis fogsort úgy ahogy iveszik.

Midőn már a műtéthez készültek és a beteget ágyában a helyes fekvésre akarták birtani, egyikük az ágy előtti szőnyegen valami kemény tárgyra lépett, mi nem volt egyéb, mint az állítólag elnyelt hamis fogsor. Mihelyt a hölgynek a megtalált fogsort megmutatták, fájdalmi azonnal megszűntek vagyis az illúzió megszűntével a tünetek is elmúltak.

*

Nem kevésbé érdekes a következő eset, melyet szintén egy szellemileg ép és egészséges emberen észleltek.

Az 1870-iki hadjárat alatt egy lovas küldöncöt oly nyílt terepen kellett átküldeni, mely az ellenség ágyutüze alatt állott. A veszélyes küldetésre az illető tiszt egy nagyon bátor és megbízható egyént szemelt ki magának, kiről tudta, hogy dolgát ügyesen fogja végezni, mindamelllett nem titkolta el előtte a veszélyes helyzetet.

— Lapulj meg lovad nyakán és vágtsd neki az erdő tulsó sarkának; minden golyó nem talál!
A katona elindul. A tiszt látesővével figye-

lemmel kíséri mozdulatait. Eleinte minden jól ment, de egyszerre a küldöncz lováról lefordul, mintha villámcsapás sújtotta volna.

Azonnal még egy küldönczöt menesztettek utána, ki a földön heverő katonát nyergébe fölemelve, szerencsésen a mozgó kórházba viszi. Itt kisért, hogy az illető csak elájult, de sebről szó sincsen. A magához tért katona azt kérde az ágya mellett ülő seborvostól, hogy milyen a sebe, mely neki ennyi fájdalmat okoz.

— Legyél nyugodt barátom, — felelé az orvos, — a seb azok közé való, melyek sohasem gyógyulnak meg, mert egyelőre csak kula-csod sérült meg!

A katona csakugyan érintetlenül maradt, de a kulacsából kifolyó bort vérnek tartotta, mely egy puskagolyó által okozott lyukon kitódult. Az e fölötti felindulás elájulását idézte elő.

*

Egy lelkész ötezer hive előtt a templomban szónokol. Egyszerre csak elhallgat és a kántornak jelt ad, hogy az orgonán valamit játszon. Erre aztán lemegy a szószékről és a sekrestyéből orvos után küld, ki néhány perc múlva el is jött.

— Barátom — mondja a lelkész, — azt hiszem, utolsó órád megérkezett. Olynemű rosszul lett vett erőt rajtam, mely nem csal. Végem van!

— Meg fogom Önt vizsgálni — feleli az orvos — és a lelkész ellenkezésének daczára lehuzza ruháit.

Az orvos csakhamar egy belső zsebén ketté tört üvegcset talál, melynek tartalma a lelkészen elterjedt.

— Honnan kapta ezt az üvegcset? Mi volt benne?

— Akonit, — mondja a lelkész.

Most már mindent tudok, — felelé az orvos s miután a papot jól megmosta és ledörzsölte, azt mondta, hogy már most a szónoklatot bátran folytathatja, mert semmi baja.

És úgy is volt, mert itt is a képzelődés működött. Ugyanis a lelkész szívdobogásban szenvedvén, többnyire akonittal telt kis üvegcset hordott magával. Prédikálás közben kezeivel hadonászván, a töredékeny üveg elpattant és az akonit a pap mellét elárasztotta. Az erős szag megütötte a lelkész orrát, ki görcseire gondolva, nemcsak rosszat sejtett, hanem halálát is várta.

*

Pár évvel ezelőtt egyik nagyhirű publicistán a következő dolog esett meg: Véletlenül vig cimborák társaságába keveredvén, ő maga is, mint afféle jól mulató ember, a pezsgő fogyasztásához ugyancsak hozzálátott. Egyszer csak valaki elkiáltja magát, hogy mindnyájan mérget ittak, mert az utolsó üveggel szomorú tévedés történt. Bizonyosságul egy hamarjában az üvegre ragasztott címlapot mutat elő. Erre a mi írónk a mérgezés minden jeleivel rosszul lesz úgy, hogy tüstént le kellett fektetni, az orvosnak pedig nem csekély fáradságába került a képzelt beteget nem létező betegségéből kigyógyítani.

Az efféle tünetek ép eszű és testű embereknel nem vehetők valami beteges állapot vagy hypnotikus hajlam rovására, mindamelllett a természet titkainak egyik legérdekesebb részét képezik és eddigelé az orvosi tudomány által

még nem lettek megfejtve. A képzelődés által okozott bajok pedig ép oly fájdalmasak, mint a valódiak, miért is kegyetlenség lenne gyógykezelésükről nem gondoskodni.

Ez okból a gyermek képzelődésére ható tulságos nevelési rendszert helyesnek nem tartjuk, mivel az előbb-utóbb veszélyes következményeket von maga után és oly tünetekben nyilvánul, melyeknek okait megfejteni képesek alig vagyunk.

Bérbe kiadó birtok.

Bátka község és a szomszédos **góbisházi** pusztá határában, közvetlenül a budapest—vác—kassai államut mentén fekvő és összefüggőleg tagosított birtok, mely áll belső-ségben 4690, szántóföldben 270310, rét-kaszálóban (nagyobb részben luczernával bevetve) 42204 és erdei gyepelgelőben 58796, összesen 376 magyar hold kiterjedésben, kényelmes urilakóházzal, a Balog folyóból közvetlenül, vízjogilag engedélyezett öntözhető zöldségek és gyümölcsös kerttel; magtárral, cselédlakásokkal, szecs-kavágó-rakodóval és egyéb gazdasági épületekkel kellőleg felszerelve, a folyó évi **október hó 1-étől** kezdődőleg több évre haszonbérbe kiadó. Az őszi vetést azonban bérbevevő az előkészített nyomásokban már szeptember 1-től jogosítva leend megkezdeni. Körjegyzői székhely és postaállomás helyben. Vasuti állomása Rimaszécs vagy Rimaszombat.

A közelebbi bérleti feltételekre nézve bővebb felvilágosítás alólírott tulajdonosnál **Rimaszombat**, Thököly Imre-utca 40. szám alatt nyerhető.

Rimaszombat, 1915. június hó 16.

2—*

Bornemisza László.

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel hozom tudomására a mélyen tisztelt hölgyeknek, hogy helyben: Rimapart-u. 32. sz. alatti házban

női divat-szalont

nyitottam és szolgálatomat ezennel felajánlom mindenféle divatos **nőiruhák, bluzok, aljak** stb. stb. kifogástalan és izléses elkészítésére.

Szives párfogást kér

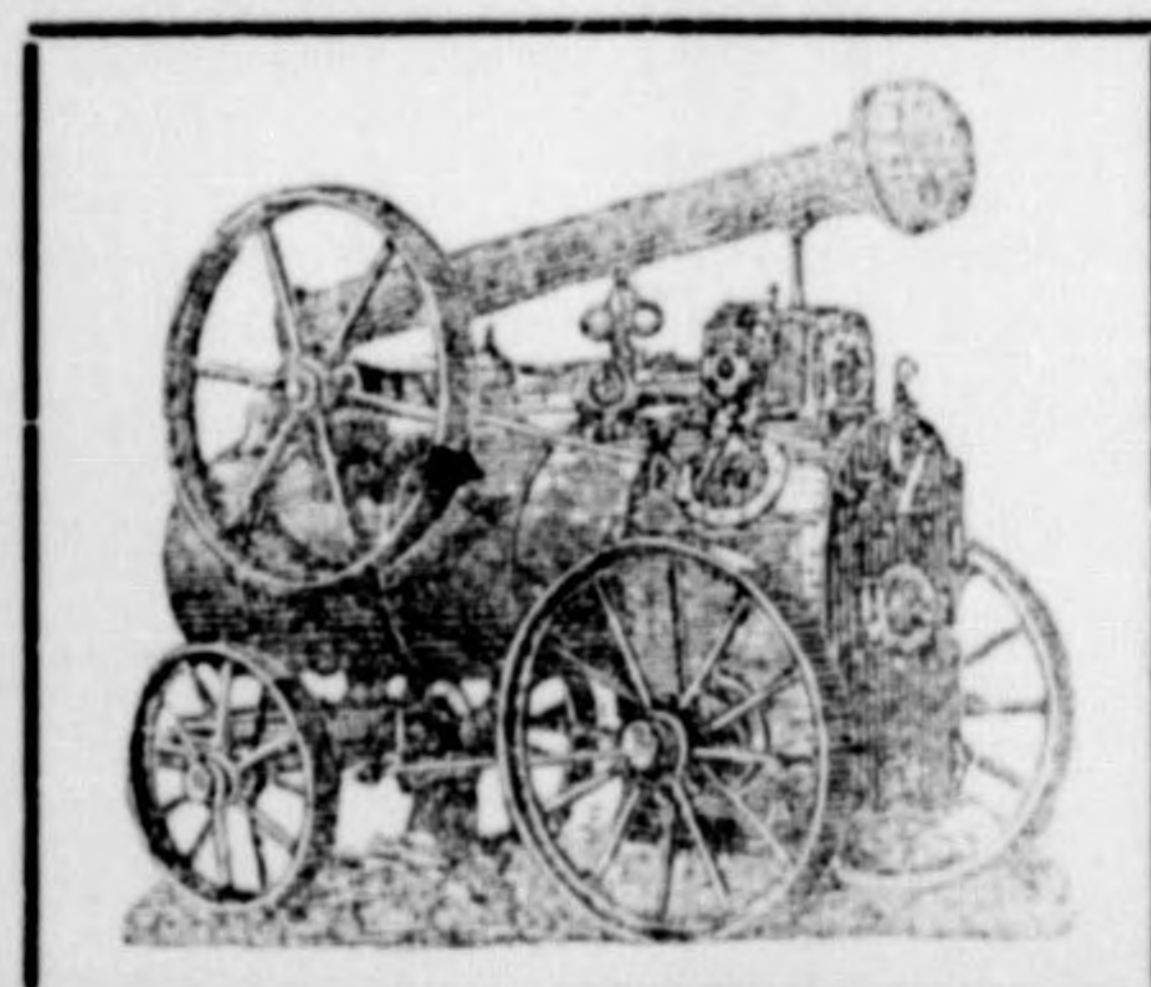
1—3

Miskolczy Erzsébet.

Lakások.

A Tamásfalvi-utcai **DICKMANN**-féle házban **egy 3 és egy 5 szobás** elsőemeleti **lakás** fürdőszobával és más mellékhelyiségekkel **azonnal is kiadó.**

A Rimaszombati Keresk. és Közgazd. Bank R.-T. Gépgyára

a cséplési évadra való tekintettel bármiféle **gépjavításokat elfogad.** — Kéri a javításokat mielőbb eszközölni. — Egyben ajánljuk benzín és nyersolaj motorainkat, kazalozóinkat, szőlőpréseinket stb.

Egy használt 6 Hp. és egy 2½ Hp. gőzcséplő garnitúra teljesen kijavított állapotban, ugyancsak egy használt és kijavított fűkaszálo és egy arató gép eladó.

Hengerrovátkolások is eszközölni.

Ügyfeleink részére a szükséges motorbenzin beszerzéséről gondoskodunk.

Hirdetmény.

691. sz. — Fazekaszsaluzsány község tulajdonát képező **korcsma és boltépület** azok összes tartozékaival, valamint azok felszerelési tárgyaival Fazekaszsaluzsány község h. bírása házában 1915. évi **július hó 1-én d. e. 11 órakor** megtartandó nyilvános árverésen folyó évi július hó 1-től kezdődőleg a háborus helyzetre való tekintettel egyelőre egyévi időtartamra a legtöbbet ígérőnek bérbe adatik.

Kikiáltási ár 1276 korona 50 fillér, bánatpénz 600 korona.

Az árverési feltételek az osgyáni körjegyzői hivatalban és Fazekaszsaluzsány község h. bírájánál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Fazekaszsaluzsány, 1915. június 18.

Csavoja Kálmán, **Bolha János,**
körjegyző h. 2—2 h. bíró.

Vizi-malom

bérbe adandó Liczen újévtől **hat évre.** — Feltételek megtudhatók:

Hisnyay-Heinzelmann Alfréd
tulajdonosnál **Licze** (Gömör-Kishontvármegye).

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal, Tompa-utca 10.

és

Ifj. Rábely Miklós

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-utca 20.

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE

RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű **könyvnyomdámot és könyvkötészetemet,**

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzügyintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és rágcedulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szalagok fölíratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.

Izléses munka.

Jutányos árak.